

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Кафедра Фінанси, банківська справа та страхування

(назва кафедри, яка відповідає за дисципліну)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК2 «Основи фінансової безпеки»

(назва навчальної дисципліни)

Освітня програма: Фінанси і кредит

(назва освітньої програми)

Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(найменування спеціальності)

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

(найменування галузі знань)

Ступінь вищої освіти: Перший (бакалаврський)

(назва ступеня вищої освіти)

Затверджено на засіданні кафедри
«Фінанси, банківська справа та
страхування»

(найменування кафедри)

Протокол №__ від _____ р.

м. Запоріжжя 2022

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	ВК2 «Основи фінансової безпеки» (вибіркова)
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Викладач	Пахомова І.Г., к.е.н, доцент кафедри «Фінанси, банківська справа та страхування»
Контактна інформація викладача	769-84-99
Час і місце проведення навчальної дисципліни	Предметна аудиторія кафедри
Обсяг дисципліни	90 годин, 3 кредита, розподіл годин (15 год. лекції, 15 годин практичні, 60 години самостійна робота), залік
Консультації	Згідно з графіком консультацій
2. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни	
Міждисциплінарні зв'язки: Попередні: макроекономіка, гроші та кредит, математика для економістів, фінанси, фінансова статистика.	
3. Характеристика навчальної дисципліни	
Оволодіння дисципліною «Основи фінансової безпеки» дозволить майбутнім бакалаврам отримати знання та навички, що надають можливість застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для управління фінансовою безпекою з урахуванням сучасних вимог та практики управління фінансовою безпекою, що сприяє більш ефективній реалізації конкурентних переваг. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати: а) загальні компетентності: - здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК1); - вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми (ЗК4); - здатність приймати обґрунтовані рішення (ЗК5). б) фахові компетентності: - здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для управління фінансовою безпекою (СК01); - здатність застосовувати управлінські навички щодо ефективного управління фінансовою безпекою (СК03); - здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, яка необхідна для розв'язання комплексних завдань щодо фінансової безпеки (СК07). Результати навчання з дисципліни «Основи фінансової безпеки» деталізують такі очікувані результати навчання: використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності (ПР01); відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування (ПР04); доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях (ПР06); обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів (ПР12).	
4. Мета вивчення навчальної дисципліни	
Формування у студентів системи знань про фінансову безпеку та їх практичне застосування.	
5. Завдання вивчення дисципліни	
Отримання практичних навичок оволодіння інструментарієм для управління фінансовою безпекою.	

6. Зміст навчальної дисципліни «Основи фінансової безпеки»

Змістовий модуль 1. Теоретико-організаційні основи фінансової безпеки

Тема 1. Концептуальні та організаційні основи фінансової безпеки.

Сутність економічної безпеки та її підсистеми. Історія виникнення науки про фінансову безпеку як основну складову економічної безпеки держави.

Зміст поняття, структура та класифікація, завдання дисципліни «Основи фінансової безпеки» та її соціально-економічне значення. Фінансова безпека як основа економічної безпеки підприємства. Об'єкти та суб'єкти фінансової безпеки держави.

Взаємозалежність фінансової безпеки держави і підприємства. Загрози, їх джерела та параметри ФБД (збитки, ризики). Рівень ФБД. Часові і просторові координати дії загроз та небезпек, наявні (короткострокові) та потенційні (довгострокові) загрози.

Тіньова економіка як системна загроза ФБД. Структура тіньової економіки.

Оцінка рівня фінансової безпеки держави. Нормативно-правове та інформаційно-методичне забезпечення фінансової безпеки держави.

Тема 2. Соціальна політика та проблеми забезпечення фінансової безпеки людини.

Соціальна політика та її вплив на економічну і фінансову безпеку держави. Державна соціальна політика в забезпеченні фінансової безпеки. Поняття про державні соціальні гарантії і соціальні стандарти.

Соціальні критерії та індикатори оцінки фінансової безпеки людини. Соціальні індикатори фінансової безпеки людини (розмір оплати праці, величина сукупних доходів на душу населення, їх структура та використання, розподіл населення за рівнем середньодушового сукупного доходу, споживання продуктів харчування на душу населення).

Загрози фінансовій безпеці людини: соціально-економічні наслідки для суспільства. Загрози фінансовій безпеці людини (бідність, різке розшарування населення за рівнем доходів та рівнем грошових витрат, безробіття, неефективна система пільг і допомог), їх соціально-економічні наслідки для суспільства. Диференціація доходів, соціальна поляризація, маргіналізація суспільства та їх вплив на фінансову безпеку держави.

Стратегія соціально-економічного розвитку і фінансова безпека людини у контексті зміцнення економічної безпеки держави.

Тема 3. Фінансова безпека підприємства.

Фінансова безпека підприємства: суть і передумови формування. Реалізація інтересів підприємства як основа забезпечення його економічної та фінансової безпеки. Загрози фінансовим інтересам підприємства.

Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства. Критерії оцінки та проблеми забезпечення фінансової безпеки підприємства.

Теоретико-методологічні основи управління фінансовою безпекою підприємства. Класифікація і декомпозиція фінансової безпеки підприємства як об'єкта управління. Система інформаційного забезпечення управління фінансовою безпекою підприємства.

Системи і методи аналізу фінансової безпеки.

Системи і методи планування фінансової безпеки підприємства. Система контролінгу фінансової безпеки підприємства.

Змістовий модуль 2. Механізм забезпечення фінансової безпеки держави.

Тема 4. Бюджетна безпека: теоретичні основи та практика забезпечення.

Бюджетна безпека як критерій ефективності бюджетної політики. Індикатори оцінки бюджетної безпеки держави (рівень перерозподілу ВВП через бюджет, структура доходів і видатків бюджету, рівень дефіциту бюджету, співвідношення у перерозподілі між державним і місцевими бюджетами).

Класифікація основних загроз бюджетній безпеці держави. Прагматизм бюджетного дефіциту у контексті бюджетної безпеки держави: методи фінансування та способи подолання. Проблеми забезпечення бюджетної безпеки держави.

Тема 5. Боргова безпека держави.

Поняття боргової безпеки держави, критерії та система індикаторів її оцінки. Поняття про загальну платоспроможність та ліквідність.

Мінімальна стандартна модель Світового банку для оцінки боргової безпеки держави. Нова методологія оцінки боргової безпеки держави.

Боргова безпека України: критерії оцінки та проблеми забезпечення. Розрахунок та аналіз впливу нетто-боргових виплат на зведений бюджет України. Урегулювання світової кризи заборгованості: дефолти суверенних боржників та забезпечення фінансової безпеки держави.

Реструктуризація зовнішньої заборгованості у рамках Паризького клубу офіційних кредиторів та Лондонського клубу приватних кредиторів. Стабілізаційні програми МВФ. Кельнська ініціатива. Пакети надзвичайних заходів і механізми «міжнародного кредитора останньої інстанції».

Тема 6. Інвестиційна складова фінансової безпеки.

Сутність інвестиційної безпеки.

Формування системи інвестиційної безпеки держави та механізм її забезпечення. Критерії та індикатори оцінки інвестиційної безпеки держави. Інвестиційний клімат та інвестиційний рейтинг: вплив на інвестиційну безпеку держави.

Загрози інвестиційній безпеці держави та страхування інвестиційних ризиків.

Поняття інвестиційного ризику та страхування інвестиційних ризиків. Інвестиційно-інноваційна стратегія розвитку України.

Тема 7. Фінансова безпека банківської системи та банківської діяльності.

Безпека банківської системи як складова національної безпеки держави, її роль у формуванні фінансової та економічної політики держави. Особливості забезпечення безпеки банківської системи України. Політичні, економічні, соціальні фактори, що впливають на рівень фінансової безпеки банківської діяльності.

Систематизація загроз банківській системі України. Індикатори фінансової безпеки банківської системи.

Індикатори та критерії забезпечення безпеки банківської діяльності. Банківська таємниця і її захист.

Управління банківською діяльністю у контексті забезпечення фінансової безпеки.

Тема 8. Валютна безпека.

Валютна безпека як складова фінансової безпеки: суть, критерії та індикатори оцінки.

Поняття про валютну безпеку держави, валютну безпеку суб'єктів господарювання і валютну безпеку громадян.

Стійкість і конвертованість національної валюти як невід'ємні складові фінансової безпеки держави, суб'єктів господарювання, громадян.

Валютне законодавство, обґрунтована валютна стратегія, ефективна валютна політика, функціональний валютний ринок у контексті забезпечення валютної безпеки держави.

Поняття про загрози валютній безпеці держави. Систематизація та класифікація загроз валютній безпеці держави.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього о	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1.												
Змістовий модуль 1. Теоретико-організаційні основи фінансової безпеки												
Тема 1. Концептуальні та організаційні основи фінансової безпеки	8	2	1	-	-	5	11	1	-	-	-	10
Тема 2. Соціальна політика та проблеми забезпечення фінансової безпеки людини	8	1	2	-	-	5	10	-	-	-	-	10
Тема 3. Фінансова безпека підприємства	9	2	2	-	-	5	12	1	1	-	-	10
Разом за змістовим модулем 1	25	5	5	-	-	15	33	2	1	-	-	30
Змістовий модуль 2. Механізм забезпечення фінансової безпеки держави												
Тема 1. Бюджетна безпека: теоретичні основи та практика забезпечення	13	2	2	-	-	9	11	0,8	0,2	-	-	10
Тема 2. Боргова безпека держави	13	2	2	-	-	9	11	0,8	0,2	-	-	10
Тема 3. Інвестиційна складова фінансової безпеки	13	2	2	-	-	9	11	0,8	0,2	-	-	10
Тема 4. Фінансова безпека банківської системи та банківської діяльності	13	2	2	-	-	9	11	0,8	0,2	-	-	10
Тема 5. Валютна безпека	13	2	2	-	-	9	11	0,8	0,2	-	-	10
Разом за змістовим модулем 2	65	10	10	-	-	45	55	4	1	-	-	50
Усього годин	90	15	15	-	-	60	88	6	2	-	-	80

7. План вивчення навчальної дисципліни

№ тижня	Назва теми	Форми організації навчання	Кількість годин
1.	Тема 1. Концептуальні та організаційні основи фінансової безпеки	денна	10
2.	Тема 2. Соціальна політика та проблеми забезпечення фінансової безпеки людини	денна	10
3.	Тема 3. Фінансова безпека підприємства	денна	12
4.	Тема 4. Бюджетна безпека: теоретичні основи та практика забезпечення	денна	12
5.	Тема 5. Боргова безпека держави	денна	12
6.	Тема 6. Інвестиційна складова фінансової безпеки	денна	12
7.	Тема 7. Фінансова безпека банківської системи та банківської діяльності	денна	11
8.	Тема 8. Валютна безпека	денна	11
Разом			90

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Тема 1. Концептуальні та організаційні основи фінансової безпеки	5	10
2.	Тема 2. Соціальна політика та проблеми забезпечення фінансової безпеки людини	5	10
3.	Тема 3. Фінансова безпека підприємства	5	10
4.	Тема 4. Бюджетна безпека: теоретичні основи та практика забезпечення	9	10
5.	Тема 5. Боргова безпека держави	9	10
6.	Тема 6. Інвестиційна складова фінансової безпеки	9	10
7.	Тема 7. Фінансова безпека банківської системи та банківської діяльності	9	10
8.	Тема 8. Валютна безпека	9	10
Разом		60	80

9. Система та критерії оцінювання курсу

Після кожного змістового модуля проводиться рубіжний контроль, який оцінюється за 100-бальною шкалою.

Під час рубіжного контролю враховують наступні види робіт:

Проведення змістовного модульного контролю з дисципліни «Основи фінансової безпеки»

Найменування завдань	Кількість балів	Загальна кількість балів
тестування під час рубіжного контролю	5	50
1 задача під час рубіжного контролю	15	15
завдання, тести, розв'язок задач за поточним оцінюванням	25	25
оцінка за самостійну роботу	10	10
Підсумок	x	100

Підсумкова оцінка за семестр визначається як середня двох підсумкових контролів за перший та другий змістовні модулі.

Залік проводиться за наявності незадовільної оцінки підсумкового модуля або за вибором студента та містить: теоретичне питання, тести, задачу.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для диференційованого заліку	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Політика курсу «Основи фінансової безпеки»

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.